

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/110/2022
Identifikačné číslo spisu: 6119467488
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:6119467488.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Svetlovskej a sudcov JUDr. Ing. Maria Dubaňa a JUDr. Nory Halmovej v spore žalobkyne X. K. K., narodenej X. K. XXXX, D., N. H. XX, zastúpenej JUDr. Michal Krutek, s. r. o., Trnava, Hlavná 11, IČO: 47 254 581, proti žalovaným 1/ W. K., narodenému XX. R. XXXX, R. U., N. Q. XX, zastúpenému advokátom JUDr. Tiborom Elzerom, Nové Zámky, Hlavné námestie 7, IČO: 11 732 474, obchodnej spoločnosti 2/ KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefánikova 17, IČO: 31 595 545, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Miroslav Maďar, s. r. o., Banská Bystrica, Horná 26, IČO: 36 868 299, o zaplatenie 54 570 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 6Csp/28/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8CoCsp/6/2021 z 27. januára 2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému 1/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Žalovanej 2/ priznáva proti žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej aj „súd prevej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 19. novembra 2020 č. k. 6Csp/28/2020 - 200 I. konanie o zaplatenie 44 871 eur zastavil, II. žalobu o zaplatenie sumy 9 699 eur, úrokov z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 54 580 eur od 10. októbra 2019 do 27. decembra 2019 a o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 9 699 eur od 28. decembra 2019 do zaplatenia zamietol, III. žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov konania v plnom rozsahu, IV. žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 2/ náhradu trov konania v plnom rozsahu. Výkonaným dokazovaním zistil, že žalovaný 1/ zaviniť 18. septembra 2014 dopravnú nehodu a preto ho Okresný súd Komárno rozsudkom sp. zn. 3T/106/2016, ktorý nadobudol právoplatnosť 27. novembra 2018, uznal vinným za prečin ublíženia na zdraví a odsúdil ho na trest odňatia slobody s trvaním 1 rok s podmieneným odkladom a uložil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť poškodenej Všeobecnej zdravotnej poisťovni a. s. Bratislava náhradu

škody v sume 15 134,78 eura a Sociálnej poisťovni Bratislava náhradu škody v sume 4 495,20 eura. Ďalej zistil, že žalobkyni bolo uznesenie o stíhaní žalovaného 1/ doručené 31. decembra 2014, keď v tomto uznesení sa konštatovalo, že dopravnú nehodu zaviniť žalovaný 1/. Z odborného vyjadrenia č. 412/2019 z 23. novembra 2019 znaleckej organizácie Inštitútu forenzných medicínskych expertíz s. r. o. Bratislava, mal za preukázané, že boli potvrdené všetky uplatnené položky sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne uvedené v znaleckom posudku K. U. I., N.. okrem položiek 310, 430a a 302b a teda žalobkyni náleží hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 2460 bodov. Z uvedeného znaleckého posudku bol tiež zrejmý záver, že je možné stav považovať k hodnoteniu za ustálený k mesiacu jún 2017. Súd prvej inštancie žalobu voči žalovanému 1/ zamietol z dôvodu, že žalovaný 1/ vzniesol námietku premlčania a súd prvej inštancie na túto námietku zo zákona prihliadol podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď mal za to, že nárok žalobkyne je premlčaný. Vychádzal pritom zo skutočnosti, že žalobkyňa sa o škodu a kto za ňu zodpovedá dozvedela najneskôr do 1. júla 2017, keďže o tom, že za škodu zodpovedá žalovaný 1/ sa dozvedela 31. decembra 2014 a o výške škody sa dozvedela v júni 2017 zo znaleckého posudku znalkyne K. U. I., N.. Poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa v priebehu celého konania a ani pred podaním žaloby nepožiadala podľa § 7 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z. z. o vydaní lekárskeho posudku a uviedol, že žalobkyňa sa o výške škody mohla a mala dozvedieť skôr ako zo znaleckého posudku K. U. I., N., pričom o vyhotovenie tohto znaleckého posudku požiadala až 18. mája 2017, pričom žalobkyňa mohla požiadať o vydanie lekárskeho posudku už v októbri 2015, t. j. rok po poškodení zdravia. Dospel k záveru, že žalobkyňa sa o škodu a kto za ňu zodpovedá mohla dozvedieť už v októbri 2015. Súd prvej inštancie s prihliadnutím na obranu žalovanej 2/ mal za to, že dvojročná subjektívna lehota začala plynúť od 1. júla 2017 a uplynula 1. júla 2019, avšak žaloba bola podaná 27. decembra 2019. Súd prvej inštancie mal za to, že žalobu voči žalovanému 1/ bolo potrebné zamietnuť aj z dôvodu, že žalobkyňa nepreukázala výšku škody, keďže sťaženie spoločenského uplatnenia nepreukázala lekárskeho posudkom podľa § 4 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. a mal za to, že znalecký posudok, ktorý žalobkyňa predložila, nemožno považovať za ekvivalent lekárskeho posudku, keď zákon jednoznačne uvádza, že náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje na základe lekárskeho posudku. Ďalším dôvodom pre zamietnutie žaloby voči žalovanému 1/ bola skutočnosť, že žalovaný 1/ nie je pasívne legitimovaný v spore, keďže žalobkyňa má právo na plnenie voči žalovanej 2/, tak ako to vyplýva z § 788 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., keď z týchto ustanovení vyplýva, že právo na náhradu škody uhradza za poisteného poisťovníka, s ktorou má uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Uviedol, že v danom prípade je potrebné rozlišovať medzi zodpovednosťou za škodu a právom na plnenie, keďže žalovaný 1/ mal uzatvorené povinné zmluvné poistenie so žalovanou 2/ a teda právo na plnenie ohľadne náhrady škody mala žalobkyňa len voči žalovanej 2/. Súd prvej inštancie žalobu voči žalovanej 2/ zamietol z dôvodu, že nárok žalobkyne považoval voči žalovanej 2/ za premlčaný ako u žalovaného 1/, keďže žalobkyňa sa o škodu a kto za ňu zodpovedá dozvedela najneskôr 1. júla 2017 a žalobu podala po uplynutí dvojročnej zákonnej subjektívnej lehoty 27. decembra 2017. Ďalším dôvodom pre zamietnutie žaloby voči žalovanej 2/ bola skutočnosť, že žalobkyňa nepreukázala výšku škody, t. j. nepreukázala hodnotu sťaženia spoločenského uplatnenia, nakoľko ani pred podaním žaloby ani po podaní žaloby nepredložila lekárskeho posudku podľa § 4 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z., ktorý je podkladom pre určenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Súd prvej inštancie bol názoru, že znalecký posudok predložený žalobkyňou ohľadne sťaženia spoločenského uplatnenia nemožno považovať za zákonný dôkaz o výške škody. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 27. januára 2022 sp. zn. 8CoCsp/6/2021 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti a výrokoch o náhrade trov konania potvrdil a žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa bola priamou účastníčkou dopravnej nehody v postavení poškodenej osoby, keď ako spolujazdkyňa v druhom motorovom vozidle v trestnom konaní vystupovala v postavení svedka - poškodenej a počas celého konania skutkový dej dopravnej nehody popisovala tak, ako súladne s obžalobou nakoniec bol ustálený vo výroku trestného rozsudku proti žalovanému 1/, teda sama v trestnom konaní ako svedkyňa jeho zavinenie preukazovala na strane žalovaného 1/, čiže vedela, že dopravnú nehodu zaviniť žalovaný 1/, keď na to, aby mohla

tohto žalovať, nepotrebovala nespochybniteľnú istotu o jeho i trestnoprávnej zodpovednosti v podobe právoplatného rozhodnutia súdu v trestnom konaní. O výške škody sa žalobkyňa dozvedela najneskôr z ňou v konaní predkladaného znaleckého posudku K. I., N.. Odvolací súd dospel k záveru, že pokiaľ žalovaný 1/ ako škodca dôvodne vzniesol námietku premlčania, nemôže byť daná zodpovednosť žalovanej 2/ ako poisťovateľa, nakoľko na premlčanie nároku proti nej platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti škodcovi - žalovanému 1/, teda jej povinnosť plniť môže byť daná len vtedy, ak je daný a vzhľadom k premlčaniu aj vymáhateľný nárok voči škodcovi, lebo platí ako poisťovateľ za škodcu, keď vzhľadom na obdobie postavenia ako v prípade ručiteľského záväzku ani ručiteľ by nebol povinný zaplatiť dlh dlžníka ním účinne čo do premlčania namietaný, nakoľko ak námietku premlčania vznesie hlavný dlžník, právne účinky premlčania nastávajú nielen vo vzťahu k nemu samotnému ale aj vo vzťahu k ručiteľovi. Uviedol, že účinky - dôsledky žalovaným 1/ dôvodne vznesenej námietky premlčania nastali aj vo vzťahu k žalovanej 2/ ako poisťovateľovi, teda žalobkyňa si mohla voči žalovanej 2/ uplatňovať nárok len za podmienok rovnakej úpravy premlčania - jeho neexistencie ako proti žalovanému 1/ ako škodcovi, teda jej vedomosť o postavení žalovanej 2/ ako poisťovateľa žalovaného 1/ bola bezvýznamná. Uzavrel, že pri dôvodne vznesenej námietke premlčania súd prvej inštancie už danosť nároku nemal z iných hľadísk vôbec posudzovať.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolatelka“) dovolanie z dôvodu, že odvolací súd sa odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a), rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená (§ 421 ods. 1 písm. b) a ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c)). Uviedla, že je nesprávny názor odvolacieho súdu, že sa o tom, že za vznik škody zodpovedá žalovaný 1/ dozvedela okamihom dopravnej nehody, keď na otázke zavinenia a zodpovednosti za vznik škody sa nevedeli zhodnúť ani traja znalci a jedna znalecká organizácia. Bola názoru, že súdy nižších inštancií sa nevysporiadali s tým, že v danom prípade bol okamih vedomosti poškodenej o osobe škodcu viazaný na vydanie odsudzujúceho rozsudku. Poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Mcdo/9/2013, 2Obo/13/2017, 1Obo/17/2015, nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 537/2011 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7Co/72/2018. Za otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená považovala otázku či 1. „je možné považovať za začiatok plynutia premlčacej doby podľa § 106 Občianskeho zákonníka (okamih keď sa poškodený dozvie o tom, kto za škodu zodpovedá) dátum škodovej udalosti v prípade škody spôsobenej prevádzkou dopravného prostriedku, keď na posúdenie zavinenia boli potrebné odborné vedomosti na úrovni znalcov, pričom k technickej príčine škodovej udalosti existovalo viacero znaleckých posudkov a navzájom protichodnými závermi“ a 2/ „je možné považovať za splnenie podmienky podľa § 4 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. okrem predloženia lekárskeho posudku aj predloženie znaleckého posudku podľa zákona č. 382/2004 Z. z.“. Vo vzťahu k premlčaniu nároku voči žalovanej 2/ poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/191/2019 a 4Cdo/146/2020 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7Co/72/2018 a 4Co/1/2020. Bola názoru, že poisťovateľ má síce pri uplatňovaní nároku poškodeného na náhradu škody rovnaké právne postavenie ako osoba, ktorá škodu spôsobila, napriek tomu tieto dva nároky nemožno stotožňovať a to ani vo vzťahu k posúdeniu otázky premlčania. Nesúhlasila s právnym názorom súdov nižších inštancií, že žalovaný 1/ by nemal byť pasívne legitimovaný v spore, keďže žalobkyňa má právo na plnenie voči žalovanej 2/. Nepovažovala za racionálne, že súd prvej inštancie zamietol jej nárok z dôvodu absencie lekárskeho posudku, hoci disponovala znaleckým posudkom. Uviedla, že uplatnením nároku na náhradu škody na zdraví výlučne zo znaleckého posudku neporušila žiadne ustanovenie zákona č. 437/2004 Z. z. a jej postup bol súladný s čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. V doplnení dovolania namietala rozhodnutie v časti trov konania a poukázala na to, že v priebehu konania jej bola žalovanou 2/ uhradená suma 44 871,- eur a teda v tejto časti mala v spore úspech. Túto skutočnosť však súdy nižších inštancií nezohľadnili a bola zaviazaná na náhradu trov konania obom žalovaným v plnom rozsahu. Navrhla rozsudok odvolacieho súdu aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť.

4. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa plne stotožňuje s právnym názorom a argumentáciou odvolacieho súdu a navrhol dovolanie odmietnuť.

5. Žalovaná 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu bola názoru, že nie je naplnený ani jeden z dovolacích dôvodov označených žalobkyňou a uviedla, že žalobkyňa sa dovolaním domáha prehodnotenia skutkového stavu. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol, resp. zamietol.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP.

12. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Najvyšší súd nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP oprel prípustnosť dovolania dovolateľ. Situácia dovolateľa sa totiž môže v priebehu dovolacieho konania meniť. Napríklad ak dovolateľ tvrdí, že právna otázka ešte nebola na dovolacom súde riešená a medzičasom k jej vyriešeniu došlo. Z uvedeného dôvodu dovolací súd z hľadiska prípustnosti dovolania posudzuje (iba) materiálny substrát samotného dovolacieho konania spočívajúci vo vymedzení právnej otázky a predostretí vlastnej argumentácie dovolateľa v zmysle § 432 ods. 2 CSP, súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax (iura novit curia, 4Cdo/11/2021, 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020).

13. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľka v danom prípade zákonu zodpovedajúcim spôsobom vymedzila právne otázky týkajúce sa začiatku plynutia premlčacej doby podľa § 106 Občianskeho zákonníka. Po konštatovaní prípustnosti dovolania pristúpil dovolací súd k meritórnemu dovolaciemu prieskumu a posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzených právnych otázkach.

14. Právnym posúdením vecí je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnú normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

15. Dovolateľka prostredníctvom prvej (1/) právnej otázky namietala posúdenie okamihu vedomosti poškodeného o osobe škodcu, ktorý podľa jej názoru je viazaný na vydanie prvoinštančného odsudzujúceho rozsudku.

16. Občiansky zákonník upravuje premlčateľnosť práv v ustanovení § 100. Podľa odseku 1 tohto ustanovenia sa právo premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až § 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Súd je povinný na vznesenú námietku premlčania vždy prihliadať.

17. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Inštitút premlčania takto zabraňuje dlhodobému trvaniu práv a im zodpovedajúcim povinnostiam. Ak uplynula zákonom stanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej stanoveným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať u súdu svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho zákonníka). Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom k tomu, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov na zistenie napr. výšky bezdôvodného obohatenia, škody a podobne (porovnaj napr. R 29/1983).

18. Pri právach na náhradu škody ustanovuje Občiansky zákonník premlčaciu dobu v § 106, a to kratšiu subjektívnu (ods. 1) a dlhšiu objektívnu (ods. 2). Ich začiatok je upravený odlišne. Ich vzájomný vzťah je taký, že ak sa skončí plynutie jednej z nich, právo sa premlčí a to aj napriek tomu, že poškodenému ešte plynie druhá premlčacia doba. Napríklad ak odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, do uplatnenia práva na náhradu škody uplynie čas uvedený v ustanovení § 106 ods. 1 a škodca v súdnom konaní vznesie námietku premlčania, právo sa premlčalo, aj keď ide o škodu spôsobenú úmyselne. Neprihádza tu už do úvahy objektívna desaťročná premlčacia doba podľa ustanovenia § 106 ods. 2.

19. Podľa ustanovenia § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

20. Občiansky zákonník v citovanom ustanovení viaže premlčanie práva uplynutím subjektívnej dvojiročnej premlčacej doby na podmienku vedomosti poškodeného: a/ o škode (nie iba o protiprávnom úkone, či o škodnej udalosti) ako o určitej majetkovej alebo nemajetkovej ujme určitého druhu a rozsahu, ktorú možno objektívne vyčíslieť v peniazoch do takej miery, aby poškodený mohol svoj nárok na náhradu škody uplatniť aj na súde; okamih vzniku škody, resp. vedomosť poškodeného o škode sa pritom nemusí zhodovať s okamihom škodnej udalosti či s protiprávnym konaním; b/ o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá, t. j. o zodpovedajúcom subjekte.

21. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby môže byť teda rozdielny vo vzťahu k vedomosti poškodeného o škodcovi a k jeho vedomosti o škode. Nielen prax, ale aj teória (porovnaj napr. Ján Lázár

a kolektív, Občianske právo hmotné. Tretie doplnené a prepracované vydanie. 1. zväzok. Bratislava 2006, str. 196, 205 - 206) túto dobu označuje ako subjektívnu [presnejšie - avšak na úkor stručnosti - by sa tu ale malo hovoriť o premlčacej dobe, ktorej začiatok plynutia je určený so zreteľom na poškodený subjekt, ktorým je žalobca, a to jeho vedomosť („dozvie sa“) o skutočnostiach vymedzených v § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka; keďže ani táto premlčacia doba sama osebe ako právna skutočnosť - udalosť (čas) subjektívnu povahu, pravdaže, nemá].

22. Pri posudzovaní otázky, kedy sa poškodený dozvedel o tom, kto za o škodu zodpovedá, ktoré posúdenie dovolateľka ako nesprávne namieta, treba vychádzať z preukázanej skutočnej vedomosti poškodeného o tomto prvku (nestačí teda len možnosť dozvedieť sa o ňom).

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolací súd, pokiaľ rozhodoval o vznesenej námietke premlčania, postupoval v súlade s citovanými ustanoveniami Občianskeho zákonníka, keď svoje rozhodnutie založil na konkrétnych, výsledkami vykonaného dokazovania preukázaných skutočnostiach a tvrdeniach a jeho vyriešenie nastolenej otázky, kedy sa žalobkyňa dozvedela, kto za škodu zodpovedá, nie je založené na nesprávnom právnom posúdení.

24. Názor žalobkyne, že vedomosť, o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá, získala žalobkyňa až od 27. novembra 2018, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok Okresného súdu Komárno sp. zn. 3T/106/2016 z 15. mája 2018, ktorým bol žalovaný 1/ uznaný za vinného zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona (a teda že k tomuto dňu sa viaže začatie plynutia premlčacej doby u práva na náhradu škody), nie je správny. Poškodený sa totiž dozvie o tom, kto za škodu zodpovedá, v okamihu, kedy preukázateľne získal informáciu o skutkových okolnostiach, na základe ktorých si môže urobiť dostatočný úsudok o tom, ktorá určitá (konkrétna) osoba za škodu zodpovedá. Nejedná sa tu preto o nepochybniteľnú istotu o takomto zodpovedajúcom subjekte a ani o stav právneho záveru o zodpovednosti tejto osoby. Žalobkyňa získala informáciu o skutkových okolnostiach týkajúcich sa žalovaného 1/ ako za škodu zodpovedajúceho subjektu tak, ako to v odôvodnení napadnutého rozsudku opísal odvolací súd (uznesenie o stíhaní žalovaného 1/ doručené 31. decembra 2014, keď v tomto uznesení sa konštatovalo, že dopravnú nehodu zaviniť žalovaný 1/), nie teda až z rozsudku Okresného súdu Komárno sp. zn. 3T/106/2016 z 15. mája 2018. Táto skutočná znalosť škodcu (presnejšie: osoby zodpovedajúcej za škodu), ktorou od uvedeného dňa žalobkyňa disponovala, by už v tom čase nepochybne stačila na podanie žaloby. Nebol teda daný dôvod, aby sa plynutie tzv. subjektívnej premlčacej doby u práva na náhradu škody viažuce sa k nastolenej otázke, kedy sa žalobca dozvedel, kto za o škodu zodpovedá, začalo odvíjať až od právoplatnosti uvedeného rozsudku, ako to požaduje dovolateľka. To, že žalobkyňa v spomenutom trestnom konaní vypovedala i ako svedkyňa, iba dokladá zistenie, že mala informáciu o tomto zodpovedajúcom subjekte. Názor žalobkyne, že subjektívna premlčacia doba začala plynúť až od právoplatnosti uvedeného trestného rozsudku - 27. novembra 2018 (t. j. že žalobkyňa získala až od tohto dátumu pozitívnu vedomosť o žalovanom 1/ ako o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá a že preto sa jej právo proti žalovanému 1/ nepremlčalo), chybné stotožňuje (odvodzuje) začiatok plynutia tejto premlčacej doby s dátumom právoplatnosti rozsudku v trestnej veci žalovaného 1/, prehliadajúc preukázanú skoršiu vedomosť žalobkyne o žalovanom 1/ ako osobe - subjekte, ktorý za vzniknutú škodu zodpovedá.

25. Dovolací súd uzatvára, že pri posudzovaní otázky, kedy sa poškodený dozvedel o tom, kto za škodu zodpovedá, je treba vychádzať z preukázanej vedomosti poškodeného. O tom, kto za škodu zodpovedá, sa poškodený dozvie vtedy, ak obdrží informáciu, na základe ktorej si môže urobiť úsudok o osobe konkrétneho škodcu, teda akonáhle získa vedomosť o takých skutkových okolnostiach, ktoré sú rozhodné pre určenie zodpovedného subjektu. Pritom stačí, aby skutkové okolnosti, ktorými poškodený disponuje, boli spôsobilé urobiť záver o tom, kto zodpovedá za škodu, ktorá mu vznikla. Rozhodujúcim teda je, kedy sa poškodený o skutkových okolnostiach preukázateľne dozvedel, a nie či a kedy si mohol na ich základe vytvoriť právny záver o zodpovednosti určitej osoby či si overiť jej identitu. Začiatok behu subjektívnej premlčacej doby nie je závislý na tom, či a kedy si poškodený zabezpečí dostatok dôkazov alebo kedy si vytvorí pre neho priaznivejšiu procesnú situáciu k tomu, aby skutkové okolnosti,

o ktorých má vedomosť, mohol v súdnom konaní preukázať. Subjektívna vedomosť poškodeného o osobe, ktorá je zodpovedná za škodu, teda nepredpokladá nespochybniteľnú istotu v určení osoby zodpovednej za vznik škody, ale vychádza sa z predpokladu, že od osoby, ktorá vie o vzniku škody, možno požadovať, aby nárok uplatnila na súde, ak má k dispozícii také informácie o okolnostiach vzniku škody, za ktorých sa javí zodpovednosť určitej konkrétnej osoby dostatočne pravdepodobná.

26. Pokiaľ sa dovolateľka domnievala, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu a poukázala na právne závery rozhodnutí dovolacieho súdu, aby doložila odklon dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP v otázke stanovenia začiatku plynutia premlčania na uplatnenie nároku žalobkyne na náhradu škody, nie je záver týchto rozhodnutí ku vzťahu k ňou nastolenému právnemu posúdeniu priliehavý pre odlišnosť nielen skutkových okolností, ale predovšetkým právnych otázok v nich riešených. Rozhodnutia, na odklon od ktorých dovolateľka poukázala, sa týkali konkurzného konania, rozhodnutie sp. zn. 5Cdo/152/2010 sa týkalo vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov a v rozhodnutí sp. zn. 2MCdo/9/2013 sa riešila otázka premlčania nároku uplatneného priamo u poisťovateľa. Preto je dovolací súd toho názoru, že rozhodnutím odvolacieho súdu nedošlo k odklonu od dovolateľkou vyššie označených rozhodnutí najvyššieho súdu.

27. Pokiaľ dovolateľka namietala, že odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2MCdo/9/2013, dovolací súd uvádza, že odvolací súd k tejto odvolacej námietke vo svojom rozhodnutí uviedol, že „čo sa týka argumentácie žalobkyne k neexistencii premlčania nároku vo vzťahu k žalovanému v 2. rade, s ohľadom na právne závery v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Mcdo/9/2013 zo dňa 27.8.2014 (R 71/2015), s právnou vetou „uplatnením nároku poškodeného proti poisťovateľovi nedochádza zároveň k uplatneniu nároku poškodeného na náhradu škody proti škodcovi“ mal odvolací súd za to, že jej odvolací dôvod je v tomto smere nedôvodným. V uvedenom súdnom rozhodnutí bol riešený prípad, keď si poškodený uplatňoval nárok najprv vo vzťahu k poisťovni a až v priebehu konania vo vzťahu k škodcovi, pričom Najvyšší súd SR ako súd dovolací konštatoval to, že v prípade nárokov poškodeného voči poisťovateľovi a škodcovi sa jedná o záväzky obdobné ako v prípade záväzku veriteľa voči dlžníkovi a ručiteľovi, s osobitným plynutím premlčacej doby, čo ani odvolací súd nespochybňuje. Vychádzajúc však z vety druhej § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. („na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila“) mal však odvolací súd za to, že pokiaľ žalovaný v 1. rade ako škodca dôvodne vznesol námietku premlčania, nemôže byť daná zodpovednosť žalovaného v 2. rade ako poisťovateľa, nakoľko na premlčanie nároku proti nemu platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti škodcovi - žalovanému v 1. rade, teda jeho povinnosť plniť môže byť daná len vtedy, ak je daný a vzhľadom k premlčaniu aj vymáhateľný nárok voči škodcovi, lebo platí ako poisťovateľ za škodcu (poisťovateľ má pri uplatnení nároku poškodeného rovnaké postavenie ako škodca - R 13/2017), keď vzhľadom na obdobu postavenia ako v prípade ručiteľského záväzku ani ručiteľ by nebol povinný zaplatiť dlh dlžníka ním účinne čo do premlčania namietaný, nakoľko ak námietku premlčania vznesie hlavný dlžník, právne účinky premlčania nastávajú nielen vo vzťahu k nemu samotnému ale aj vo vzťahu k ručiteľovi. V danej veci tak účinky - dôsledky žalovaným v 1. rade dôvodne vznesenej námietky premlčania nastali aj vo vzťahu k žalovanému v 2. rade ako poisťovateľovi, teda žalobkyňa si mohla voči žalovanému v 2. rade uplatňovať nárok len za podmienok rovnakej úpravy premlčania - jeho neexistencie ako proti žalovanému v 1. rade ako škodcovi, teda jej vedomosť o postavení žalovaného v 2. rade ako poisťovateľa žalovaného v 1. rade bola bezvýznamná“.

28. Žalobkyňa ďalej tvrdí, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázky a/ „či je možné považovať za začiatok plynutia premlčacej doby podľa § 106 Občianskeho zákonníka (okamih keď sa poškodený dozvie o tom, kto za škodu zodpovedá) dátum škodovej udalosti v prípade škody spôsobenej prevádzkou dopravného prostriedku, keď na posúdenie zavinenia boli potrebné odborné vedomosti na úrovni znalcov, pričom k technickej príčine škodovej udalosti existovalo viacero znaleckých posudkov s navzájom protichodnými závermi“ a b/ „je možné považovať za splnenie podmienky podľa § 4 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. okrem predloženia lekárskeho posudku aj predloženie znaleckého posudku podľa zákona č. 382/2004 Z. z.“.

29. Dovolací súd zdôrazňuje, že nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. b) CSP je, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

30. Pre účely ďalšieho výkladu dovolací súd uvádza, že vo všeobecnosti platí, že ak niektorý zákon podmieňuje vznik určitého nároku kumulatívnym splnením viacerých predpokladov, súd žalobe vyhovie iba vtedy, keď sú dané všetky zákonom stanovené predpoklady vzniku nároku, inak žalobu zamietne. Pokiaľ súd žalobe uplatňujúcej taký nárok vyhovie, pre úspech dovolania žalovaného stačí, ak v procesne prípustnom dovolaní dôvodne spochybní správnosť riešenia právnej otázky týkajúcej sa čo aj len jedného z viacerých predpokladov. Iná situácia ale nastáva, keď súd žalobu týkajúcu sa takého nároku zamietne. Žalobca vtedy ako dovolateľ dosiahne v dovolacom konaní úspech len ak opodstatnene spochybní správnosť riešenia buď tej jedinej právnej otázky, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, alebo súčasne všetkých tých otázok, na riešení ktorých spočívalo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

31. Vychádzajúc z obsahu spisu a z obsahu rozhodnutí súdov nižších inštancií, súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu, že žalovaný 1/ vzniesol námietku premlčania a súd prvej inštancie na túto námietku zo zákona prihliadol podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď mal za to, že nárok žalobkyne je premlčaný. Vychádzal pritom zo skutočností, že žalobkyňa sa o škodu a kto za ňu zodpovedá dozvedela najneskôr do 1. júla 2017, keďže o tom, že za škodu zodpovedá žalovaný 1/ sa dozvedela 31. decembra 2014 z uznesenia ORPZ v Komárne z 3. decembra 2014, ktoré jej bolo doručené 31. decembra 2014 a o výške škody sa dozvedela v júni 2017 zo znaleckého posudku znalkyne K. U. I., N.. Ďalej uviedol, že žalobkyňa sa o výške škody mohla a mala dozvedieť skôr ako zo znaleckého posudku K. U. I., N., pričom o vyhotovenie tohto znaleckého posudku požiadala až 18. mája 2017, pričom žalobkyňa mohla požiadať o vydanie lekárskeho posudku už v októbri 2015, t. j. rok po poškodení zdravia. Dospel k záveru, že žalobkyňa sa o škodu a kto za ňu zodpovedá mohla dozvedieť už v októbri 2015. Súd prvej inštancie s prihliadnutím na obranu žalovanej 2/ mal za to, že dvojročná subjektívna lehota začala plynúť od 1. júla 2017 a uplynula 1. júla 2019, avšak žaloba bola podaná 27. decembra 2019, teda oneskorene. S uvedeným záverom súdu prvej inštancie sa stotožnil aj odvolací súd, ktorý ďalej uviedol, že žalobkyňa bola priamou účastníčkou dopravnej nehody v postavení poškodenej osoby, keď ako spolujazdkyňa v druhom motorovom vozidle v trestnom konaní vystupovala v postavení svedka - poškodenej a počas celého konania skutkový dej dopravnej nehody popisovala tak, ako súladne s obžalobou nakoniec bol ustálený vo výroku trestného rozsudku proti žalovanému 1/, teda sama v trestnom konaní ako svedkyňa jej zavinenie preukazovala na strane žalovaného 1/, čiže vedela, že dopravnú nehodu zaviniť žalovaný 1/, keď na to, aby mohla tohto žalovať, nepotrebovala nespochybniteľnú istotu o jeho i trestnoprávnej zodpovednosti v podobe právoplatného rozhodnutia súdu v trestnom konaní.

32. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť jej dovolania z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Ňou zadefinované právne otázky (či je možné považovať za začiatok plynutia premlčacej doby podľa § 106 Občianskeho zákonníka (okamih keď sa poškodený dozvie o tom, kto za škodu zodpovedá) dátum škodovej udalosti v prípade škody spôsobenej prevádzkou dopravného prostriedku, keď na posúdenie zavinenia boli potrebné odborné vedomosti na úrovni znalcov, pričom k technickej príčine škodovej udalosti existovalo viacero znaleckých posudkov s navzájom protichodnými závermi“ a b/ „je možné považovať za splnenie podmienky podľa § 4 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. okrem predloženia lekárskeho posudku aj predloženie znaleckého posudku podľa zákona č. 382/2004 Z. z.“ by mohli mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP iba vtedy, ak by výsledok ich riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý nebolo jej žalobe vyhovie. Žalobkyňa ale tieto otázky nastolila v inej situácii, v ktorej zamietnutie jej žaloby opodstatňoval aj samotný záver súdu, že žalobe nebolo možné vyhovieť z dôvodu, že nárok žalobkyne bol premlčaný. Súd prvej

inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa sa o škodu a kto za ňu zodpovedá dozvedela najneskôr do 1. júla 2017, keďže o tom, že za škodu zodpovedá žalovaný 1/ sa dozvedela 31. decembra 2014 z uznesenia ORPZ v Komárne z 3. decembra 2014, ktoré jej bolo doručené 31. decembra 2014 a o výške škody sa dozvedela v júni 2017 zo znaleckého posudku znalkyne K. U. I., N.. Predmetné „dovolacie“ otázky sa teda v okolnostiach tohto dovolacieho konania netýkali takého záveru, výlučne na ktorom spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie. Takto dovolateľkou nastolená otázka má v danom prípade povahu (len) akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán. Dovolací súd zdôrazňuje, že súde nižších inštancií pri posudzovaní otázky začiatku plynutia premlčacej doby neposudzovali začiatok plynutia premlčacej doby od dátumu škodovej udalosti tak ako to uvádza dovolateľka, ale začiatok plynutia premlčacej doby posudzovali od okamihu, kedy sa dovolateľka dozvedela o tom, kto za škodu zodpovedá. Dovolací súd zároveň súhlasí i s právnym názorom odvolacieho súdu, že pri dôvodne vznesenej námietke premlčania súd prvej inštancie už danosť nároku nemal z iných hľadísk vôbec posudzovať.

33. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že otázky nastolené žalobkyňou v dovolaní nemajú v okolnostiach daného sporu (a tohto dovolacieho konania) znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP; v dôsledku čoho prípustnosť jej dovolania z tohto ustanovenia nevyplýva.

34. Žalobkyňa dovolaním napadla rozsudok odvolacieho súdu v časti prvého výroku, ktorým odvolací súd potvrdil napadnutý výrok súdu prvej inštancie o. i. v závislých výrokoch V. až XVII. týkajúcich sa nároku na náhradu trov konania žalovaných 1/ a 2/ voči žalobkyňi, ktorým odvolací súd priznal žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov tohto konania vo výške 100 % s tým, že prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, t. j. namieta nesprávne právne posúdenie. Tieto výroky, i keď sú obsiahnuté vo výrokovej časti rozsudku, majú povahu uznesenia (por. § 392 CSP). V zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP je síce dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, no v zmysle odseku 2 tohto ustanovenia je v takomto prípade prípustnosť dovolania vylúčená, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP.

35. Dovolanie nie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania (§ 357 písm. m) CSP).

36. Z citovaných ustanovení vyplýva, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania, ktorú dovolateľ vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, je vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 CSP.

37. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd správne vec právne posúdil, ak vychádzal zo skutočnosti, že došlo k premlčaniu nároku uplatňovaného žalobkyňou. Dovolanie žalobkyne tak neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 2 CSP). Najvyšší súd preto jej dovolanie ako nedôvodné zamietol (§ 448 CSP).

38. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému 1/ v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) v záujme rozumného usporiadania procesných nárokov strán v súlade so zásadou procesnej ekonomie (článok 4 ods. 2 v spojení s článkom 17 Základných princípov CSP) náhradu trov dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že mu v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, ani mu nevyplývajú z obsahu spisu (R 72/2018).

39. Žalovaná 2/ bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol jej

nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

40. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.